

РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАФЕДРИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ПЕДАГОГІКИ БЕЗПЕКИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті розглянуті напрями наукового дослідження викладачів кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки Вінницького національного технічного університету, зокрема такі як розробка заходів та засобів з покращення умов праці на підприємствах, теоретичні та методичні засади формування компетентності з безпеки життєдіяльності студентів технічних спеціальностей. До ювілею кафедри проаналізовані напрацювання та здобутки колективу.

Ключові слова: професійна підготовка, кафедра безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, заклади вищої освіти, Вінницький національний технічний університет.

Abstract

The article considers the directions of scientific research of teachers of the Department of Life Safety and Safety Pedagogy of Vinnytsia National Technical University, in particular such as the development of measures and tools to improve working conditions at enterprises, theoretical and methodological principles of competence in life safety of students of technical specialties. For the anniversary of the department the achievements and achievements of the team are analyzed.

Keywords: vocational training, Department of Life Safety and Safety Pedagogy, Higher Education Institutions, Vinnytsia National Technical University.

У 2020 році кафедра безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки (БЖД та ПБ) відзначила свій ювілей – 50 років із дня утворення. Кафедра веде свою історію з 01.09.1970, коли в складі кафедри економіки промисловості та охорони праці була виокремлена секція охорони праці. За час існування кафедра пережила низку реструктуризацій і перейменувань, однак, завжди головне завдання полягало в розвитку в студентів нашого університету компетенцій з безпеки життєдіяльності та охорони праці. У зв'язку з долученням університету до Болонського процесу та модернізації вищої освіти, з 2015 року на кафедрі набув розвитку ще один перспективний науковий напрям: дослідження особливостей формування професійних компетенцій фахівців у закладах вищої освіти.

У цей ювілейний навчальний рік колектив кафедри пишається своїми науковими та методичними здобутками. Наразі на кафедрі працюють 2 доктора та 6 кандидатів наук, що дозволяє здійснювати успішну підготовку наукових кадрів вищої кваліфікації, зокрема у 2018-2021 роках співробітниками, аспірантами та здобувачами було захищено 3 докторських і 3 кандидатських дисертації з педагогічних [1–3] і економічних наук [4–6], завершують роботу над кандидатськими дисертаціями 2 аспіранта.

Кафедрою здійснюється тісна співпраця з вітчизняними та закордонними ЗВО за договорами співпраці, зокрема Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського, Вінницьким навчально-науковим інститутом економіки Західноукраїнського національного університету, Тернопільським національним педагогічним університетом імені Володимира Гнатюка, Казахським гуманітарно-юридичним інноваційним університетом (м. Семей, Казахстан), Мозирським державним педагогічним університетом імені І. П. Шамякіна та інші. За результатами наукових пошуків опубліковано майже 20 монографій та розділів монографій з теоретичних і практичних засад формування професійних компетенцій у вітчизняних і іноземних видавництвах, зокрема авторів: С. Дембіцької [7–13], І. Заюкова [14–16], О. Кобилянського [17–19], В. Пугача [20–22] та інших. Так спільно з науковцями Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та

Вінницького навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету було підготовлено 3 колективних монографій: «Університет-Школа: співпраця в умовах євроінтеграції» (2019), «Педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя» (2019), «Особистісно-професійне становлення майбутнього педагога» (2020) та підготовлено 1 доктора та 3 кандидатів педагогічних наук. За результатами співпраці з Казахським гуманітарно-юридичним інноваційним університетом (м. Семей, Казахстан) опубліковано вже 9 статей співробітників кафедри, зокрема [23–26]. Співробітника кафедри надрукували в співавторстві більше 20 статей в журналах, які індексуються в Scopus, зокрема [27–28].

Викладачі та співробітники кафедри постійно докладають зусиль для вдосконалення та дидактичного забезпечення освітнього процесу. Фахівцями кафедри видано понад 60 навчальних посібників для підготовки фахівців усіх спеціальностей, зокрема в останні роки на паперовому носії та в електронному форматі. Серед видань останніх років можна відзначити [29–33].

Розроблені фахівцями кафедри навчально-методичні матеріали використовуються в освітньому процесі Вінницького національного технічного університету, Вінницького національного аграрного університету, Вінницького навчально-наукового інституту економіки Західноукраїнського національного університету, Вінницького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету, Вінницької філії Національного університету державної податкової служби України, Вінницького інституту МАУП, Вінницького кооперативного інституту та інших. Співробітники кафедри надають консультаційні послуги з охорони праці та цивільного захисту потенційним стейкхолдерам з Навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Вінницької області Вінницької ОДА, ДП «Вінницький експертно-технічний центр Держгірпромнагляду України», ТОВ «Промавтоматика-Вінниця», ВКФ «Юмакс», ТОВ «ТВД», ТОВ «Вінницяенергосервіс», ПП «ВО «Елна Сервіс» та інших.

Перспективи розвитку кафедри полягають у підготовці не тільки докторів філософії з професійної освіти, але й бакалаврів і магістрів за аналогічними освітніми програмами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Васаженко Н. О. Формування базових компетенцій фахівців з обліку та адміністрування в процесі професійної підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Васаженко Наталія Олексіївна. – Вінниця, 2018. – 20 с.
2. Жиле Л. І. Формування готовності вчителів філологічних спеціальностей до проектної діяльності в умовах науково-методичної роботи загальноосвітніх навчальних закладів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Жиле Людмила Іванівна – Рівне, 2019. – 20 с.
3. Пугач С. С. Теоретичні та методичні засади формування правової компетентності майбутніх фахівців з обліку і оподаткування у системі неперервної освіти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Пугач Сергій Сергійович – Вінниця, 2020. – 41 с.
4. Дембіцькая С. В. Теорія і практика підготовки майбутніх фахівців механічної інженерії до працезохоронної професійної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. : спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Дембіцькая Софія Віталіївна. – Рівне, 2020. – 41 с.
5. Пугач В. М. Формування правової компетентності майбутніх менеджерів охорони здоров'я у процесі фахової підготовки: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.: спец. 13.00.04 "Теорія і методика професійної освіти" / Пугач Віталіна Миколаївна. – Вінниця, 2020. – 21 с.
6. Заюков І. В. Збереження здоров'я зайнятого населення України в системі забезпечення людського розвитку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт.: спец. 08.00.07 «Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика» / Заюков Іван Вікторович. – Вінниця, 2021. – 41 с.
7. Дембіцька С.В. Розвиток працезохоронної компетентності майбутніх фахівців машинобудівних спеціальностей: монографія. – Вінниця: ВНТУ, 2019. – 144 с.

8. Dembitska S, Kuz`menko O., Radul S. Formation of professional competence of students of technical specialties in the process of independent work by means of stem-education. Problem space of modern society: philosophical-communicative and pedagogical interpretations: collective monograph. Part I. Warsaw: BMT Erida Sp. z o.o, 2019. – 488–502p.

9. Dembitska S, Kuz`menko O., Radul S. Implementation of stem-education elements in the process of teaching professional subjects in technical institutions of higher education. Modern approaches to knowledge management development: Collective monograph / ред. Darko Bele, Lidija Weis. – Ljubljana, Slovenia, 2020. – С. 85–95.

10. Дембіцька С. В., Кузьменко О. С., Савченко І. STEM-технології як вагомий фактор розвитку природничо-технічної та професійно зорієнтованої освіти в посткоронавірусному світі. Education in the post-coronavirus world: the place of information and innovative technologies. – Publishing House of Katowice School of Technology. – 2020. – С. 195–210.

11. Дембіцька С.В. Розвиток компетентності з безпеки життєдіяльності учнів як передумова фахового становлення. Університет-Школа: співпраця в умовах євроінтеграції : монографія / Акімова О.В., Фрицюк В.А., Троян Г.В. та ін. – Вінниця: Твори, 2019. – С. 168–186.

12. Дембіцька С.В., Степень Я. Формування педагогічної компетентності викладачів закладів вищої освіти технічного профілю. Педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя : монографія / під ред. О. Акімової. Вінниця: Твори, 2019. – С. 120–135.

13. Дембіцька С.В. Формування та оцінювання компетентності майбутніх фахівців технічних спеціальностей. Педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя : монографія / під ред. О. Акімової. Вінниця: Твори, 2019. – С. 321–336.

14. Заюков І. В. Самозбереження здоров'я зайнятого населення України: теоретико-методологічні та прикладні аспекти забезпечення: монографія. – Вінниця: ПП ТД «Едельвейс і К», 2019. – 388 с.

15. Заюков І. В. Оцінка рівня доступності для зайнятого населення послуг охорони здоров'я. Сучасні тенденції розвитку регіонів, підприємств та їх об'єднань. – Національна металургійна академія України; наук. ред. Л. М. Савчук. Дніпро: Пороги, 2018. – 364 с.

16. Заюков І. В. Формування організаційно-економічного механізму самозбереження здоров'я зайнятого населення України: макроекономічний аспект. *Управління соціально-економічним розвитком країни, регіону, підприємства в умовах кризи (фінансова, аграрна галузі та невиробнича сфера)* – Національна металургійна академія України; наук. ред. Л. М. Савчук. Дніпро: Біла К. О., 2019. – 440 с.

17. Дембіцька С.В., Кобилянський О.В., Кравець О.М. Шляхи покращення професійної підготовки студентів закладів вищої освіти. Особистісно-професійне становлення майбутнього педагога: монографія. – Вінниця: Твори, 2020. – С. 91–112

18. Васаженко Н. О., Кобилянський О. В., Кобилянська І. М., Лісіца С. Формування інформаційної компетентності майбутніх фахівців через практичне застосування набутих теоретичних знань. Особистісно-професійний розвиток учителя: погляди стейкхолдерів: монографія / упорядники: Акімова О. В., Фрицюк В. А. – Вінниця: ТОВ «Друк», 2020. – С. 54–79.

19. Васаженко Н. О., Кобилянський О. В., Кобилянська І. М., Погрищук О. Б. Організаційно-педагогічні умови формування базових компетентностей фахівців-економістів. Педагогічний супровід особистісно-професійного розвитку майбутнього вчителя: монографія / Акімова О., Галузяк В. [та ін.]. – Вінниця: Твори, 2019. – С. 299–320.

20. Пугач С. С. Теоретичні та методичні засади формування правової компетентності майбутніх фахівців економічного профілю у системі неперервної освіти: монографія. – Вінниця: ВНАУ, 2019. – 229 с.

21. Пугач С. С. Формування правової компетентності у майбутніх учителів. Професійне становлення особистості майбутнього вчителя: монографія. Акімова О., Галузяк В. [та ін.]. – Вінниця: Твори, 2018. – С. 207-226.

22. Пугач С. С. Розвиток правової компетентності дітей у закладах загальної освіти. Університет-Школа: співпраця в умовах євроінтеграції: монографія. Акімова О. В., Фрицюк В. А., Троян Г. В. [та ін.]. – Вінниця: Твори, 2019. – С. 238–263.
23. Dembitska S. The organization of foreign students' independent study in the process of professional training. Казак інновациялык гуманитарлык-зан университетынын хабаршысы. – 2019. – № 1 (41). – С.61–65.
24. Дембицькая С.В. Организация педагогического эксперимента по внедрению системы подготовки будущих специалистов механической инженерии к трудовой профессиональной деятельности. Казак інновациялык гуманитарлык-зан университетынын хабаршысы, – 2019. – № 4 (44). – С.115-119.
25. Пугач С. С. Формирование у будущих экономистов правовой компетентности. Вестник Казахского гуманитарно-юридического инновационного университета. – 2019. – № 1 (41). – С. 66–71.
26. Пугач С. С. Формирование профессиональной компетентности в процессе подготовки экономистов. Вестник Казахского гуманитарно-юридического инновационного университета. – 2019. – № 4 (44). – С. 159–164.
27. Zayukov I., Overchuk V., Burdiak V., Velykyi Y., Butyrskaya I., Butenko V. Statistical Data Analysis of Socio-Economic and Demographic Losses of Labor Resources in Ukraine. Montenegrin Journal of Economics. – 2020. – Vol. 16. – № 2. – P. 179–192. DOI: 10.14254/1800-5845/2020.16-2.14
28. Nebava I., Savina N., Zayukov I., Vasazhenko N., Lesko Y., Smolarz A., Ormanbekova A. Model of electronic public health management on the example of the territorial community of Vinnytsia region. Photonics Applications in Astronomy, Communications, Industry, and High-Energy Physics Experiments. – 2019. – Vol. 11176. (6 November 2019). – DOI: 10.1117/12.2537421. – URL: <https://spie.org/Publications/Proceedings/Paper/10.1117/12.2537421?SSO=1>
29. Заюков І. В., Кобилянський О. В., Пугач С. С. Охорона праці в галузі управління та адміністрування: навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2019. – 91 с.
30. Дембіцька С. В., Кобилянський О. В., Королевська С. В. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності. Практикум. – ВНТУ, Вінниця, 2017. – 156 с.
31. Дембіцька С. В., Кобилянський О. В. Охорона праці в галузі та цивільний захист. Лабораторний практикум. –ВНТУ, Вінниця, 2017. – 130 с.
32. Дембіцька С. В., Кобилянський О. В., Віштак І. В., Кобилянська І. В. Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни: «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» для студентів всіх спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. – Частина 1. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – 50 с.
33. Дембіцька С. В., Кобилянський О. В., Віштак І. В., Кобилянська І. В. Методичні вказівки до самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни: «Основи охорони праці та безпека життєдіяльності» для студентів всіх спеціальностей освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. – Частина 2. Вінниця: ВНТУ, 2017. – 39 с.

Дембіцька Софія Віталіївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, sofiyadem13@gmail.com.

Кобилянський Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завдувач кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, akobilanskiy@gmail.com.